

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра садово-паркового та лісового господарства

«Затверджую»

Завідувач кафедри

_____ (Т.І. Мельник)
«__» _____ 201__ р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ВБС 1.3 Експлуатація садово-паркових об'єктів
(шифр і назва навчальної дисципліни)

Спеціальність: **206 "Садово-паркове господарство"**

Факультет: **Агротехнологій та природокористування**

2019-2020 навчальний рік

Робоча програма із дисципліни «Експлуатація садово-паркових об'єктів» для студентів за напрямом підготовки 206 "Садово-паркове господарство".

Розробники: к.с.-г.н., доцент, доцент Кременецька Є.О. (_____)
(*прізвище, ініціали*) (_____)
(*підпис*)

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри садово-паркового та лісового господарства.

Протокол № _____ від « _____ » 2019 року

Завідувач кафедри _____ (Мельник Т.І.)
(*підпис*) (*прізвище та ініціали*)

Погоджено:

Декан факультету _____ (І.М. Коваленко)
(*на якому викладається дисципліна*)

Декан факультету _____ (І.М. Коваленко)
(*до якого належить кафедра*)

Методист навчального відділу _____ (Г.О. Бабошина)

Зареєстровано в електронній базі: дата: _____ 201__ р.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3,0/3,0	Галузь знань 20 Аграрні науки та продовольство Напрямок підготовки	Вибіркова	
Модулів – 2	Спеціальність: 206 "Садово-паркове господарство"	Рік підготовки:	
Змістовних модулів – 2		2019-2020-й	2019-2020-й
		Курс	
		1-й	1-й
Загальна кількість годин – 90		Семестр	
	1-й	1-й	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3 самостійної роботи студента – 3	Освітній ступінь: магістр	Лекції	
		14 год.	6 год.
		Практичні	
		30 год.	6 год.
		Лабораторні	
		Самостійна робота	
		46 год.	78 год.
Індивідуальні завдання:			
Вид контролю: залік			

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить (%):

для денної форми навчання – (44/46) 38,9 / 61,1;

для заочної форми навчання – (10/80) 11,11 / 88,89.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

«Експлуатація садово-паркових об'єктів» – навчальна дисципліна для підготовки здобувачів ступеня вищої освіти «магістр» зі спеціальності 206 "Садово-паркове господарство".

Предметом вивчення навчальної дисципліни є заходи щодо створення, формування і утримання садово-паркових об'єктів різноманітного функціонального призначення.

Метою навчальної дисципліни «Експлуатація садово-паркових об'єктів» полягає в опануванні студентами прикладних основ щодо створення сприятливих умов для росту й розвитку декоративних рослин в структурі насаджень садово-паркових ландшафтних комплексів, лісопарків та зелених зон населених пунктів, задоволення потреби населення у відпочинку.

Основним завданням вивчення навчальної дисципліни «Експлуатація садово-паркових об'єктів» є вирішення різноманітних завдань правового, агротехнічного, естетичного, організаційного, експлуатаційно-господарського, економічного характеру, спрямованих на створення, формування і утримання садово-паркових об'єктів різноманітного функціонального призначення.

Як результат вивчення навчальної дисципліни здобувачі вищої освіти повинні **знати**:

- планування та організацію робіт із влаштування, формування і догляду за декоративними насадженнями на садово-паркових об'єктах;
- способи оцінки стану і якості утримання об'єкту; організацію робіт із проведення, приймання і здавання робіт з ремонту садово-паркового об'єкту;
- технологію виконання їх поточних та капітальних ремонтів;
- особливості утримання та експлуатації дерев'янистих і трав'янистих рослин, дорожно-стежкової мережі, інженерних споруд та садово-паркового обладнання.

вміти:

- складати технологічні карти агротехнічних робіт, враховуючи послідовність їх проведення і сезонність виконання проекту, розраховувати об'єми робіт;
- діагностувати стан декоративних насаджень;
- розробляти диференційовану систему догляду за насадженнями та правила експлуатації інженерних споруд, устаткування, дорожно-стежкової мережі і обладнання на садово-паркових об'єктах.

3. Програма навчальної дисципліни

(Затверджено Вченою Радою СНАУ, протокол № 12 від 02.07.2018 р.)

Змістовий модуль 1. Організація здачі та приймання садово-паркових об'єктів у експлуатацію.

1.1. Вступ. Місце дисципліни в системі біологічних наук. Основні правила прийому-здачі СПО у експлуатацію.

Вступ. Місце дисципліни в системі біологічних наук. Основні правила прийому-здачі СПО у експлуатацію. Основні аспекти організації робіт у садово-парковому господарстві. Призначення комісій на приймання і здачу об'єкту у експлуатацію. Вимоги, що пред'являються до конструктивних елементів озеленення та благоустрою на закінченому будівництвом садово-парковому об'єкті.

Розробка технологічних схем щодо утримання об'єктів озеленення.

1.2. Роботи із підготовки садово-паркових об'єктів до здачі у експлуатацію.

Основні документи та порядок їх заповнення у разі прийняття чи здачі об'єктів у експлуатацію. Роботи із підготовки садово-паркових об'єктів до здачі у експлуатацію. Склад технічної документації при передачі об'єкту. Складання технологічних схем щодо догляду за декоративними насадженнями.

Змістовий модуль 2. Особливості утримання садово-паркових об'єктів, які прийняті у експлуатацію.

2.1. Догляд за декоративними насадженнями.

Основні заходи та операції, які полягають у догляді за посадками, підземною та надземною частиною дерев і кущів та включають: полив, підживлення, укриття на зиму, обмивання крон, рихлення і притінення стовбурової лунки, кваліфікована обрізка, підв'язка, обкопування і т.д.

Розробка технологічних схем щодо створення, утримання і експлуатації об'єктів озеленення. Догляд за різними видами декоративних насаджень.

2.2. Правила догляду за інженерними мережами та спорудами і обладнанням на садово-паркових об'єктах.

Утримання доріжок і майданчиків включає їх підмітання, полив, промивання покриття, видалення бур'янів, догляд за брівками, бордюрами, додавання інертних матеріалів верхнього шару із вкатуванням полотна, збирання сміття, прибирання снігу, посипання піском, капітальний та поточний ремонт. Правила догляду за інженерними мережами на садово-паркових об'єктах. Збереження і профілактичний ремонт садово-паркових споруд та обладнання.

Догляд за садовим обладнанням включає їх миття, очищення від пилу та снігу, поточний ремонт.

Складання технологічних карт щодо догляду за доріжками, майданчиками та садово-парковим інвентарем.

2.3. Основні правила утримання садово-паркових об'єктів.

Основні технологічні характеристики та параметри обладнання, машин і механізмів, які використовуються для устаткування і механізації робіт на садово-паркових об'єктах. Основні правила утримання садово-паркових об'єктів.

Принципи проведення моніторингу стану зелених насаджень на садово-паркових об'єктах (організація та періодичність проведення робіт).

Розробка технологічних схем щодо експлуатації об'єктів озеленення.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин												
	денна форма						Заочна форма						
	усього	у тому числі					усього	у тому числі					
		л	п	л	інд	с.р.		л	п	л	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
Модуль 1													
Змістовий модуль 1. Організація здачі та приймання садово-паркових об'єктів у експлуатацію													
Тема 1. Вступ. Зміст дисципліни. Понятійні визначення	10	2	2			6	10					10	
Тема 2. Основні правила прийому-здачі СПО у експлуатацію.	14	2	4			8	15	2				13	
Тема 3. Роботи із підготовки садово-паркових об'єктів до здачі у експлуатацію.	14	2	4			8	15		2			13	
Разом за модулем 1	38	6	10			22	40	2	2			36	
Модуль 2													
Змістовий модуль 2. Особливості утримання садово-паркових об'єктів, які прийняті у експлуатацію													
Тема 4. Догляд за декоративними	14	2	6			6	13		2			11	

насадженнями.												
Тема 5. Правила догляду за інженерними мережами на садово-паркових об'єктах.	12	2	4			6	13	2				11
Тема 6. Правила догляду за спорудами і обладнанням на садово-паркових об'єктах.	12	2	4			6	13		2			11
Тема 7. Основні правила утримання садово-паркових об'єктів.	14	2	6			6	11	2				9
Разом за модулем 2	52	8	20			24	50	4	4			42
Усього годин	90	14	30			46	90	6	6			78

5. Теми та план лекційних занять

№ з/п	Назва теми	К-ть годин	
		денна форма	заочна форма
1	Тема 1. Вступ. Зміст дисципліни. Понятійні визначення План 1. Місце дисципліни в системі біологічних наук. 2. Зміст і завдання дисципліни. 3. Визначення основних понять дисципліни.	2	
2	Тема 2. Основні правила прийому-здачі СПО у експлуатацію План 1. Основні правила прийому-здачі СПО у експлуатацію. 2. Основні аспекти організації робіт у садово-парковому господарстві.	2	2
3	Тема 3. Роботи із підготовки садово-паркових об'єктів до здачі у експлуатацію. План 1. Роботи із підготовки садово-паркових об'єктів до здачі у експлуатацію. 2. Склад технічної документації при передачі об'єкту.	2	
4	Тема 4. Догляд за декоративними насадженнями. План 1. Основні заходи та операції догляду. 2. Особливості догляду за різними видами декоративних насаджень.	2	
5	Тема 5. Правила догляду за інженерними мережами на садово-паркових об'єктах. План 1. Утримання доріжок і майданчиків на садово-паркових об'єктах. 2. Правила догляду за інженерними мережами на садово-паркових об'єктах.	2	2
6	Тема 6. Правила догляду за спорудами і обладнанням на садово-паркових об'єктах План 1. Збереження і профілактичний ремонт садово-паркових споруд та обладнання. 2. Догляд за садовим обладнанням.	2	

7	Тема 7. Основні правила утримання садово-паркових об'єктів План 1. Машини і механізми на садово-паркових об'єктах. 2. Основні правила утримання садово-паркових об'єктів.	2	2
Разом		14	6

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	К-ть годин	
		денна форма	заочна форма
1	Тема 1. Агротехнічні заходи щодо утримання зелених насаджень у садово-паркових об'єктах. 1. Ознайомлення з агротехнічними заходами щодо утриманню зелених насаджень садово-паркових об'єктів. 2. Заповнення таблиці агротехнічних заходів.	2	
2	Тема 2. Садіння дерев при експлуатації садово-паркового об'єкту. 1. Розробка технологічної карти «Садіння дерев при експлуатації садово-паркового об'єкту». 2. Заповнення технологічної карти розрахунками.	2	
3	Тема 2. Догляд за деревами при експлуатації садово-паркового об'єкту. 1. Розробка технологічної карти «Догляд за деревами при експлуатації садово-паркового об'єкту». 2. Заповнення технологічної карти розрахунками.	2	2
4	Тема 3. Садіння чагарників при експлуатації садово-паркового об'єкту. 1. Розробка технологічної карти «Садіння чагарників при експлуатації садово-паркового об'єкту». 2. Заповнення технологічної карти розрахунками.	2	
5	Тема 3. Догляд за чагарниками та живоплотами при експлуатації садово-паркового об'єкту. 1. Розробка технологічної карти «Догляд за чагарниками та живоплотами при експлуатації садово-паркового об'єкту». 2. Заповнення технологічної карти розрахунками.	2	
6	Тема 4. Догляд за трояндами та іншими кущами при експлуатації садово-паркового об'єкту. 1. Розробка технологічної карти «Догляд за трояндами та іншими кущами при експлуатації садово-паркового об'єкту». 2. Заповнення технологічної карти розрахунками.	2	2
7	Тема 4. Догляд за деревами 2-5 років з формуванням крони при експлуатації садово-паркового об'єкту. 1. Розробка технологічної карти «Догляд за деревами 2-5 років з формуванням крони при експлуатації садово-паркового об'єкту». 2. Заповнення технологічної карти розрахунками.	2	
8	Тема 4. Догляд за деревами 2-5 років з формуванням крони при експлуатації садово-паркового об'єкту. 1. Розробка технологічної карти «Догляд за деревами 2-5 років з формуванням крони при експлуатації садово-паркового об'єкту». 2. Заповнення технологічної карти розрахунками.	2	
9	Тема 4. Догляд за деревами 2-5 років з формуванням крони при	2	

	експлуатації садово-паркового об'єкту. 1. Складання кошторису витрат на технологічну карту «Догляд за деревами 5-10 років з формуванням крони при експлуатації садово-паркового об'єкту». 2. Заповнення технологічної карти розрахунками.		
10	Тема 4. Догляд за квітниками з квітів однорічників при експлуатації садово-паркового об'єкту. 1. Розробка технологічної карти «Догляд за квітниками з квітів однорічників (100 м ²) при експлуатації садово-паркового об'єкту». 2. Викреслити та заповнити розрахунками технологічну карту	2	
11	Тема 4. Догляд за квітниками з квітів однорічників при експлуатації садово-паркового об'єкту. 1. Складання кошторису витрат на технологічну карту «Догляд за квітниками з квітів дворічників (100 м ²) при експлуатації садово-паркового об'єкту». 2. Заповнення технологічної карти розрахунками.	2	
12	Тема 4. Догляд за партерними газонами при експлуатації садово-паркового об'єкту. 1. Розробка технологічної карти «Догляд за партерними газонами (100 м ²) при експлуатації садово-паркового об'єкту». 2. Заповнення технологічної карти розрахунками.	2	
13	Тема 5. Ремонтні роботи при експлуатації газонів. 1. Розробка технологічної карти «Ремонтні роботи при експлуатації газонів (100 м ²)». 2. Заповнення технологічної карти розрахунками.	2	2
14	Тема 5. Догляд за парковими пішохідними доріжками при експлуатації садово-паркового об'єкту. 1. Розробка технологічної карти «Догляд за парковими пішохідними доріжками при експлуатації садово-паркового об'єкту». 2. Заповнення технологічної карти розрахунками.	2	
15	Тема 5. Основи інвентаризації садово-паркового господарства Основні правила охорони праці. 1. Основи інвентаризації садово-паркового господарства. 2. Основні правила охорони праці.	2	
Разом		30	6

7. Самостійна робота
(денна та заочна форми навчання)

№ з/п	Назва теми	К-ть годин	
		денна	заочна
1	Тема 1. Вступ. Зміст дисципліни. Понятійні визначення. 1. Розширений перелік понятійних визначень із нормативної документації.	6	10
2	Тема 2. Основні правила прийому-здачі СПО у експлуатацію. 1. Призначення комісій на приймання і здачу об'єкту у експлуатацію. 2. Вимоги, що пред'являються до конструктивних елементів озеленення та благоустрою на закінченому будівництвом садово-паркового об'єкті. 3. Розробка проекту садово-паркового об'єкту.	8	10
3	Тема 3. Роботи із підготовки садово-паркових об'єктів до здачі у експлуатацію.	8	10

	1. Основні документи та порядок їх заповнення у разі прийняття чи здачі об'єктів у експлуатацію.		
4	Тема 4. Догляд за декоративними насадженнями. 1. Догляд за різними видами декоративних насаджень.	6	10
5	Тема 5. Правила догляду за інженерними мережами на садово-паркових об'єктах. 1. Влаштування інженерних мереж на садово-паркових об'єктах та догляд за ними.	6	10
6	Тема 6. Правила догляду за спорудами і обладнанням на садово-паркових об'єктах. 1.Правила догляду за спорудами і обладнанням на садово-паркових об'єктах.	6	10
7	Тема 7. Основні правила утримання садово-паркових об'єктів. 1. Принципи проведення моніторингу стану зелених насаджень на садово-паркових об'єктах (організація та періодичність проведення робіт)	6	18
Разом		46	78

8. Методи навчання

1. За джерелом знань:

- 1.1. *Словесні*: розповідь, пояснення, лекція, інструктаж.
- 1.2. *Наочні*: демонстрація, ілюстрація.
- 1.3. *Практичні*: практична робота.

2. За характером логіки пізнання.

- 2.1. *Аналітичний*.

3. За характером та рівнем самостійної розумової діяльності студентів.

- 3.1. *Репродуктивний*.
- 3.2. *Пояснювально-демонстративний*.

4. **Активні методи навчання** - використання технічних засобів навчання, використання навчальних та контролюючих тестів, використання опорних конспектів лекцій.

5. **Інтерактивні технології навчання** - використання мультимедійних технологій.

9. Методи контролю

1. Рейтинговий контроль за 100-бальною шкалою оцінювання ЄКТС
2. Проведення проміжного контролю протягом семестру (проміжна атестація)
3. Полікритеріальна оцінка поточної роботи студентів:
 - рівень знань, продемонстрований на практичних заняттях;
 - активність під час обговорення питань, що винесені на заняття;
 - експрес-контроль під час аудиторних занять;
 - самостійне опрацювання теми в цілому чи окремих питань;
 - результати тестування.

10. Розподіл балів, які отримують студенти (денна форма навчання)

Поточне тестування та самостійна робота							СРС	Разом за модулі та СРС	Атестація	Сума
Змістовий модуль 1 – 30 балів			Змістовий модуль 2 – 40 балів							
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	15	85 (70+15)	15	100
10	10	10	10	10	10	10				

T1, T2... T7 – теми змістових модулів

**Розподіл балів, які отримують студенти
(заочна форма навчання)**

Поточне тестування та самостійна робота			Разом за модулі та СРС	Сума
Змістовий модуль 1 – 30 балів	Змістовий модуль 2 – 40 балів	СРС		
T1-T3	T4-T7	30	100 (70+30)	100
30	40			

T1, T2...T7 – теми змістових модулів

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для заліку
90 – 100	A	зараховано
82-89	B	
75-81	C	
69-74	D	
60-68	E	
35-59	FX	незараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	незараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

11. Методичне забезпечення

1. Кушнір А. І. Методичні вказівки до проходження навчальної практики із дисципліни «Садово-паркове будівництво» / А. І. Кушнір, О. А. Суханова. – К. : НУБіП, 2012. – 83 с.
2. Кушнір А. І. Методичні рекомендації до виконання курсового проекту з дисципліни «Садово-паркове будівництво» / А. І. Кушнір, О. А. Суханова. – К. : НУБіП, 2010. – 56 с.
3. Кушнір А. І. Методичні рекомендації до виконання лабораторних робіт з дисципліни «Садово-паркове будівництво» / А. І. Кушнір, О. А. Суханова. – К. : НУБіП, 2009. – 78 с.
4. Пушкар В. В. Дизайн квітників : навчальний посібник / В. В. Пушкар, А. Д. Жирнов, О. К. Вільгельм-Швадчак. – К. : ДАКККіМ, 2003. – 92 с.: НУБіП
5. Сагайдак С.І. Методичні рекомендації до виконання практичних робіт з дисципліни «Експлуатація садово-паркових об'єктів» / С.І.Сагайдак. – Київ: НУБіП, 2010. 95 с.

12. Рекомендована література

Основна

1. Владимиров В.В., Давидянц Г.Н., Расторгуев О.С., Шафран В.Л. Инженерная подготовка и благоустройство городских территорий. – М.: Архитектура, 2004. – 236 с.
2. Інструкція з технічної інвентаризації зелених насаджень у містах і селищах міського типу України : ГКН 03. 08. 007 - 2002: Затверджено наказом Держбуду України 24. 12. 2001 № 226. – К., 2002. – 20 с.
3. Кучерявий В. П. Озеленення населених місць / В. П. Кучерявий. – Львів : Світ, 2005. – 456 с.
4. Теодоронский В.С. Садово-парковое строительство. Учебник для вузов. – М. МГУЛ 2003. – 335 с.
5. Теодоронский В.С, Сабо Е.Д, Фролова В.А. Строительство и эксплуатация объектов ландшафтной архитектуры. – М. «АКАДЕМИЯ», 2008. – 348 с.

Додаткова

1. Білоус В.І. Садово-паркове мистецтво: Коротка історія розвитку та методи створення художніх садів. - К.: Наук, світ, 2001. -299 с

2. Боговая И.О., Теодоронский В.С. Озеленение населенных мест: Учебное пособие для вузов. - М.: Агропромиздат, 1990. -239 с.
3. Гостев О.Ф., Юскевич Н.Н. Проектирование садов и парков. - М.: Стройиздат, 1991. - 340 с.
4. Довідник кваліфікаційних характеристик професій // Наказ Державного комітету будівництва/ архітектури та житлової політики України. К, 1999. - №144.
5. Дудин, Р. Б. Консервація, реставрація та реконструкція садово-паркових об'єктів : конспект лекцій / Р. Б. Дудин. - Львів : Нац лісотехнічний ун-т України, 2006 . - 87 с.
6. Завадская, Л.В. Вертикальное озеленение : / Л. В. Завадская. - М. : Изд. Дом МСП, 2005. – 128 с.
7. Інвентаризація садово-паркових об'єктів: навчально-метод вид / О. В. Кичилок [та ін.]. - Луцьк : [б. и.], 2016. - 52 с.
8. Інженерне обладнання садово-паркових об'єктів [Ел ресурс] : методичні вказівки / укл.: В. Ю. Жемчужин, Т. І. Мельник, С. С. Белан. - Суми : СНАУ, 2015
9. Колбовский, Е. Ю. Ландшафтное планирование : учебник / Е. Ю. Колбовский. – М. : Академия, 2008. - 336 с.
10. Краткий справочник архитектора: Ландшафтная архитектура / Под ред. И.Д. Родичкина. - К.: Будивельник, 1990. - 336 с.
11. Ландшафтна архітектура : курс лекцій / укл. М. В. Алексеєнко. - Іллінци, 2016. - 62 с.
12. Ландшафтная реконструкция городских садов и парков. - К. : Будивельник, 1982. – 60 с.
13. Лаптев А.А., Глазачев Б.А., Маяк А.С. Справочник работника зеленого строительства. -К.: Будивельник, 1984. - 152 с.
14. Федорук А.Т. Садово-парковое искусство Белоруссии. – Минск: Ураджай, 1989. – 247 с.
15. Майков, Г. П. Благоустройство и озеленение сел / Г. П. Майков. - Л. : Стройиздат, 1983. - 183 с.
16. Містобудування [Текст] : нормативно-правове регулювання / упоряд. Є. К. Пашутинський . - К. : КНТ, 2006. – 312 с.
17. Наказ Державного комітету України по житлово-комунальному господарству про Правила охорони праці підчас проведення робіт з видалення дерев і пеньків у населених пунктах України // ДКЖКГ, 1995. – № 51.
18. Норми матеріальних витрат при утриманні зелених насаджень // Кабінет Міністрів України, – 2007. – № 717.
19. Норми часу (виробітку) на роботи з озеленення // Наказ Державного комітету України по житлово-комунальному господарству. К., 1997. – № 6.
20. Порядок визначення вартості робіт з догляду за зеленими насадженнями в Україні // Наказ Державного комітету України з питань житлово-комунального господарства. – 2005. – № 121.
21. Правила утримання зелених насаджень міст і інших населених пунктів України. - К.: Комунекономіка, 1995. – 64 с.
22. Проектування об'єктів зеленого будівництва: методичні вказівки / укл. М. В. Алексеєнко. - Іллінци : Іллінецький держ аграрний коледж, 2016. - 97 с.
23. Пряхин В.Д., Николаенко В.Т. Пригородные леса. - М.: Лесн. пром-сть, 1981. - 248 с.
24. Родичкін І.Д. Лісопарки України. - К.: Будивельник, 1968. –168 с
25. Романча Л.В. Озеленение села. - К.: Урожай, 1989. -184 с
26. Рубцов Л.И. Деревья и кустарники в ландшафтной архитектуре. Справочник. -К.: Наукова думка, 1977. – 272 с.
27. Рубцов Л.И. Проектирование садов и парков. - М.: Стройиздат, 1979. - 184 с.
28. Озеленение населенных мест. Справочник/ Ерохина В.И., Жеребцова Г.П., Вольфтруб Т.Н. и др. – М.: Стройиздат, 1987. – 480 с.
29. Садово-паркове будівництво : методичні вказівки / укл. Т. І. Мельник. - Суми : СНАУ, 2010.

30. Саженцы деревьев декоративных лиственных пород. Технические условия. ГОСТ 24909-81.- М., 1981.- 6 с.
31. Сучасні технології зеленого господарства: методичні вказівки /укл. А. В. Мельник. - Суми : СНАУ, 2014.
32. Сокольская, О. Б. Ландшафтная архитектура. Специализированные объекты : учеб пособие / О. Б. Сокольская, В. С. Теодоронский, А. П. Вергунов. - 2-е изд., стер. - М. : Академия, 2008. - 224 с.
33. Таран И.В., Агапова А.М. Пейзажные группы для рекреационного строительства. - Новосибирск: Наука, 1981. – 241 с.
34. Тихонов В.І., Петренко В.Ф., Садова В.А. Озеленення міст і селищ. – К.: Будівельник, 1990.-208 с.
35. Топчієв О. Г. Планування територій : навчальний посібник / О. Г. Топчієв, Д. С. Мальчикова. - Херсон : Грінь Д. С., 2015. - 266 с.
36. Тюльпанов Н.М. Лесопарковое хозяйство. - М.: Изд-во литературы по строительству, 1965. – 172 с.

13. Інформаційні ресурси

1. Закон України Про благоустрій населених пунктів (із змінами і доповненнями, внесеними Законами України від 16 вересня 2008 року N 509-VI, від 5 листопада 2009 року N 1704-VI. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2807-15>
2. Методика визначення обсягів фінансування на утримання 1 га зелених насаджень. Затверджено наказом Міністерства будівництва, архітектури та житлово-комунального господарства України 09.01.2007 N 2. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://consultant.parus.ua/?doc=03SGC81E68>
3. Методичні рекомендації з підбору асортименту декоративних деревних рослин для озеленення населених пунктів. Затверджено наказом Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України 12.09.2013 N 443. [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.leonorm.com.ua/p/NL_DOC/UA/201301/NaK443.htm
4. Порядок проведення ремонту та утримання об'єктів благоустрою населених пунктів. Затверджено наказом Державного комітету України з питань житлово-комунального господарства. Затверджено наказом Держжитлокомунгоспу України 23.09.2003 № 154. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0189-04>
5. Правила благоустрою міста Суми. Додаток до рішення Сумської міської ради «Про затвердження Правил благоустрою міста Суми» від 26 грудня 2014 року № 3853-МР [Електронний ресурс] – Режим доступу : www.meria.sumy.ua/engine/download.php?id=20204
6. Правила утримання зелених насаджень у населених пунктах України. Затверджено наказом Міністерства будівництва, архітектури та житлово-комунального господарства України 10.04.2006 N 105. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0880-06>
7. Рекомендації з розроблення технологічних карт з утримання зелених насаджень. Затверджено наказом Міністерства з питань житлово-комунального господарства України 24.11.2008 N 364. [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://uazakon.com/documents/date_3z/pg_gmwlsq/index.htm